

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

קידושין מז

עניין: מלוה להוצאה ניתנה - סוכות

שמות רבה לא, טו

במשפט, בוא וראה כל בריותיו של הקדוש ברוך הוא לווין זה מזה, ב"היום לונה מן הלילה והלילה מן היום ואינן דנין זה עם זה בבריות שנאמר (שם ט ז) יום ליום יביע אמר. הלכנה לונה מן הפוכים והפוכים מן הלכנה וכשהקדוש ברוך הוא רוצה אינם יוצאים שנאמר (איוב ט ז) האמר לחרס ולא יזרח ובעד פוכים יחתם. האור לונה מן השמש והשמש מן האור שנאמר (חבקוק ג יא) שמש ירח עמד זבלה. החכמה לונה מן הבינה והבינה מן החכמה שנאמר (משלי ז ד) אמר לחכמה אחתי את, השמים לווין מן הארץ והארץ מהשמים שנאמר (דברים כה יב) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים. החסד לונה מן הצדקה והצדקה מן החסד שנאמר (משלי כא כא) רדף צדקה וחסד התורה לונה מן המצות והמצות מן התורה שנאמר (שם ז ב) שמר מצותי וחייה. בריותיו של הקדוש ברוך הוא לווין זה מזה ועושים שלום זה עם זה בלא דברים, ובשר ודם לונה מחברו ומבקש לבלעו ברבית ובגזל, ואלו

מהר"ל נתיבות עולם נתיב הצדקה פ"ו

שברא אותם ג"כ מחולקים ח"ו. אבל עתה שחבריות מתחברים כי זה מקבל מזה וזה מקבל מזה אי"כ העולם הוא אחד, וזה מורה אשר ברא אותם הוא ג"כ אחד יחיד ומיוחד. לכך אמרו כי המעלים עינו מן הצדקה כאלו עובד ע"ז כמו שפרשנו למעלה, כי מפני שישראל הם אחד לגמרי ודבר זה מורה על שיש להם אל אחד, וזה אינו נראה שהם אחד רק כאשר זה מקבל מזה וזה מקבל מזה ובוזה הם אחד לגמרי. ואף ומזה יש לך להבין כמה גדול עונשו מי שלוקח רבית, כי התורה אמרה שהמצוה שיהיה מלוה לחברו ישראל שבשביל כך נעשו ישראל לעם אחד לגמרי כאשר מקבל זה מזה ואינם גוזלים זה מזה, וזה מלוה לו ברבית ונושך אותו וכל נשיכה הוא העדר לאותו שנושך והוא כמו נשיכת נחש. ויש להבין עונש הרבית כי על

מצודת דוד לרדב"ז מצוה קכה

אמרו⁷³¹ על פסוק "לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן"⁷³², לזה רשע זה סמאל וחבריו שקשה להם לתת לאומתם מה שנותנין להם מההיקף, וצדיק הוא היסוד חונן ונותן לכל שר ושר משבעים שרים לכלכל לאומתם, והכל על פי העטרה כי היא הפועלת. ואותו השפע היוצא בחוץ נקרא מלוה כי להוצאה נתנה לצאת בחוץ. יא ולכן ארז"ל אין אשה מתקדשת במלוה שאע"פ שעדיין השפע ברשותה, להוצאה נתנה לחלק לכל שרי מעלה, כי זו הנאתה ודעתה לקבל ולהשפיע, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק, פרה רוצה להניק⁷³³. ובספר קנה⁷³⁴ כתב שאם המלוה הוא עדיין ברשותה שהיא מקודשת. ולא קיימא לן הכי ובמה שבארנו אתי שפיר לפי הסוד, ודוק ותשכח. והמקדש במלוה ופרוטה